

عنوان مقاله:

معیارهای ارزیابی عقلانیت باورهای دینی در رویکرد جامع نگر

محل انتشار:

دو فصلنامه پژوهش های معرفت شناختی، دوره 8، شماره 17 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 21

نویسنده:

قدرت الله قربانی - دانشیار فلسفه دانشگاه خوارزمی تهران

خلاصه مقاله:

ارزیابی عقلانیت نظری و عملی نظام باورهای دینی از مهم ترین وظایف و کارکردهای فلسفه دین است که موجب فهم مشترک عقلانی ما از ادیان می شود. در این زمینه، در این تحقیق، رویکرد جامع نگر انتخاب شده است که در آن به روش استقرایی معیارهای متفاوتی برای سنجش عقلانیت باورهای دینی استفاده می شود؛ معیارهایی مانند امکان اثبات برهانی، کلیت و جهانشمولی، ثبات و تغییرپذیری، انسجام درونی، بساطت و پیچیدگی، داشتن نتیجه عملی مناسب، استقلال از حجیت متون دینی، میزان تاثیرپذیری از عوامل معرفتی و غیرمعرفتی دارای اهمیت خاص خود هستند. بکارگیری این معیارها در رویکرد جامع نگر نشان می دهد که مجموعه باورهای دینی دارای سطوح مختلفی از عقلانیت نظری و عملی هستند. براین اساس می توان نظام باورهای دینی را به سه گروه عمده باورهای بنیادی، باورهای میانی و باورهای حاشیه ای تقسیم کرد که در این تقسیم، باورهای بنیادی دارای عالی ترین سطح عقلانیت، باورهای حاشیه ای دارای نازل ترین سطح عقلانیت و باورهای میانی هم در جایگاه بین آن دو هستند. حال بانظر به اهمیت محوری باورهای بنیادی در درجه اول و باورهای میانی در درجه دوم، برای بسط گفتگوی پیروان ادیان الهی و مذاهب اسلامی و گسترش صلح و همزیستی بشری، توصیه می شود عمدتاً بر باورهای بنیادی تمرکز شود، زیرا عموم پیروان ادیان و بعضاً دیگر خداپاواران درباره آنها اتفاق نظر دارند. البته در گفتگوی مذاهب اسلامی، تلاش برای گسترش فهم مشترک از باورهای میانی هم مهم است.

کلمات کلیدی:

باورهای دینی، عقلانیت، شبکه باور، رویکرد جامع نگر

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1626242>

